

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

**МАТЕРІАЛИ
3-ї Міжнародної науково-практичної конференції
«Проблеми пожежної безпеки 2024»
(«Fire Safety Issues 2024»)**

ХАРКІВ 2024

Олександр Савченко, к.т.н., ст. наук. співр., Національний університет цивільного захисту України

Сергій Гарбуз, к.т.н., доцент, Національний університет цивільного захисту України

Олександр Григоренко, к.т.н., доцент, Національний університет цивільного захисту України

Аліна Іванова, 3 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Харківській області

ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ УКРИТТІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ, ВИМОГАМ «БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

Однією зі складових безпечного освітнього середовища є створення фонду захисних споруд цивільного захисту в навчальних закладах. Елементом «безпечного освітнього середовища» є забезпечення пожежної безпеки укриттів. Вимоги щодо, утримання, експлуатації та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту встановлено у [1].

Стаття 3 ЗУ «Про освіту» визначає право на доступність освіти та містить важливі положення щодо доступності та рівних можливостей в галузі освіти в Україні. Важливою складовою права на доступність освіти є безпечне освітнє середовище. Освітній процес має організовуватися в безпечному освітньому середовищі та здійснюється за принципом безперервності з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психологічного та інтелектуального розвитку дітей, їх особливих освітніх потреб. Пунктом 2-1 ч. 1 ЗУ «Про освіту» визначено поняття – безпечне освітнє середовище [2]. Таким чином, виявлення забезпечення пожежної безпеки укриттів у навчально-виховних закладах України, вимогам «безпечного освітнього середовища» є актуальною задачею [3].

Було проведено аналіз забезпечення пожежної безпеки укриттів забезпечення критеріям «безпечного освітнього середовища» на прикладі 9 навчальних закладів різної специфіки в 3-х областях України: Полтавській, Кіровоградській та Дніпропетровській, які не проводили евакуацію контингенту і продовжують діяльність в умовах воєнного стану. З метою безпеки інформація надається у загальному виді.

Усі досліджені заклади мають у своїй структурі пансіон, що передбачає створення цілодобових умов для безпечного перебування здобувачів освіти та підопічних. Всього у 8 закладах виховуються 1042 осіб, із них – 767 дітей до 18 років. Із цього числа 653 осіб перебувають на пансіоні, з них 378 – діти віком до 18 років. 2 соціально-медичні установи здійснюють догляд та надають послуги тільки особам чоловічої статі – 332 підопічним.

Захисні споруди в усіх закладах представлені найпростішими укриттями. Із 9 укриттів 5 включені до фонду захисних споруд, 3 – нанесені на інтерактивну карту, 5 – мають паспорт захисної споруди, 7 – акти оцінки об'єкта щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття.

7 закладів мають систему оповіщення, з яких:

- 6 мають сигнали місцевих централізованих систем оповіщення в зоні досяжності (сирени, гучномовці) та використовують звукові сигнали (дзвінок);

- 1 заклад користується власною автоматизованою системою оповіщення.

- У 2 закладах системи оповіщення відсутні взагалі.

Технічний стан укриттів:

- Із 9 закладів в жодному не проведено реконструкції або капітального ремонту;

- Частковий поточний ремонт господарським способом проведено в 5 закладах, в 3 закладах наразі виконуються ремонтні роботи підрядними організаціями, 1 укриття взагалі не ремонтувалося;

- 6 укриттів мають евакуаційні виходи, з них у 2 укриттях виходи зроблені господарським способом. 2 укриття будуть облаштовані аварійним виходом під час

проведення поточного ремонту. В 1 укритті відсутня можливість конструктивного вирішення проблеми з аварійним виходом.

Природна вентиляція присутня у всіх укриттях, у 4 укриттях додатково встановлена примусова вентиляція.

Укриття 3-ох закладів облаштовані сучасними автоматизованими системами пожежогасіння, всі 9 потребують доукомплектації засобами пожежогасіння та шанцевими інструментами (в наявності мінімальний набір). У 3 укриттях виявлено порушення норм пожежної безпеки в частині використання горючих матеріалів та легкозаймистих предметів.

Доступ до питної води: всі укриття на 100% забезпеченні запасами питної води в середньому розрахунку 2 літри на добу на 1 особу.

Забезпечення вимог щодо надання учням можливості відпочинку призводить до збільшення пожежної навантаги в укриттях. Зважаючи на специфіку контингенту для якого облаштовані укриття це питання вимагає окремого врегулювання.

Для подолання визначених проблем пропонується:

- Законодавчо врегулювати питання повноважень та зону відповідальності засновників, керівників та інших посадових осіб у частині нарощування фонду захисних споруд закладів освіти, а саме: розробка та затвердження алгоритму дій при прийнятті рішення про необхідність та технічні можливості будівництва нових захисних споруд.

- Закріпити на нормативному рівні типовий алгоритм дій, на випадок кризових та надзвичайних ситуацій, на підставі якого мають розроблятися відповідні алгоритми на рівні областей та окремих закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ МВС від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 р. за № 879/32331.

2. Про освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38-39. ст. 380 (із змінами).

3. [Савченко О.В.](#) Нормативне забезпечення укриттів у навчально-виховних закладах України критеріям «безпечного освітнього середовища»/ [О.В. Савченко](#), Ю.С. Безугла, А.А. Іванова // Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування та ліквідація їх наслідків. Матеріали круглого столу (вебінару). – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 29 лютого 2024 – С.167-168.

Oleksandr Savchenko, PhD, Senior Research Fellow, National University of Civil Defense of Ukraine;

Serhij Garbuz, PhD, Associate professor, National University of Civil Defense of Ukraine;

Oleksandr Hryhorenko PhD, Associate professor, National University of Civil Defense of Ukraine;

Alina Ivanova, Head Department the state emergency service of Ukraine in the Kharkiv region

PRACTICAL PROBLEMS OF ENSURING FIRE SAFETY OF SHELTERS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE, IN ACCORDANCE WITH THE REQUIREMENTS OF A "SAFE EDUCATIONAL ENVIRONMENT"

An element of a "safe educational environment" is the provision of fire safety in shelters. An analysis of the provision of fire safety of shelters to meet the criteria of a "safe educational environment" was carried out on the example of 9 educational institutions of different specificities in 3 regions of Ukraine. Proposed solutions to ensure fire safety of shelters to meet the criteria of a "safe educational environment".

Олександр Савченко, Сергій Гарбуз, Олександр Григоренко, Вячеслав Савченко
Проблема дефіциту води при гасінні пожеж під час воєнного стану 205

Олександр Савченко, Сергій Гарбуз, Олександр Григоренко, Вячеслав Савченко
Практичні проблеми забезпечення пожежної безпеки укриттів у
навчально-виховних закладах України, вимогам «безпечного
освітнього середовища» 207

SECTION 4. EMERGENCY SITUATIONS AND FIRE PREVENTION MANAGEMENT
СЕКЦІЯ 4. ЗАПОБІГАННЯ НАДЗВИЧАЙНИМ СИТУАЦІЯМ

Кравченко Р.І., Хроменков Д. Г., Гулик Ю. Б., Ільченко Н. М., Корольова О. Г
Аналіз нормативних документів та інших джерел інформації стосовно термінів
на засоби цивільного захисту 209

Паніماش Ю.В.
До питання стану виробничого травматизму в Україні в умовах воєнного стану 212

Тютюник Вадим, Тютюник Ольга, Яценко Олександр, Удянський Микола
Удосконалення функціонування мережі ситуаційних центрів
У мирний час та в особливий період 215

Яценко Олександр, Тютюник Вадим
Пропозиції щодо організації заходів оповіщення та інформування
в об'єднаних територіальних громадах (отг) 218

Карпеко Н.М.
Застосування ризик-менеджменту при формуванні організаційно-економічних
механізмів протидії надзвичайним ситуаціям 221

Корчагін П.О., Хмирова А.О., Шевченко Р.І.
До питання формування експертно-статистическої моделі ліквідації
надзвичайних ситуацій регіонального рівня в умовах воєнного впливу
на систему підготовки фахівців з експлуатації аварійно-рятувальної техніки 224

Мирошниченко А.О., Дівізінюк М.М., Шевченко Р.І.
Розробка математичного апарату попередження надзвичайних ситуацій
терористичного характеру в тунелях 226

Yeliseiev V. N., Vykova E.V.
Measures to prevent emergency situations at high danger facilities 228

Роянов О.М., Катунін А.М.
Вплив вологості повітря на час примусової вентиляції резервуарів від
залишків парів легкозаймистих рідин 231

Щолоков Е.Е., Ромін А.В., Отрош Ю.А., ANSZCZAK Marcin
Аналіз імітаційних моделей евакуації при пожежі 234